

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 683/2014-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. novembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Viktorom Križiakom, Moyzesova 46, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 48/2013 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos 14/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. júla 2014 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5

ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 48/2013 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos 14/2014.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, Národnej protikorupčnej jednotky, expozitúry Západ ČVS: PPZ-390/NKA-PZ-ZA-2013 z 29. júna 2013 obvinený zo spáchania trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, trestného činu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. c), ods. 3 písm. b) a 4 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) a f) Trestného zákona a trestného činu zo zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) a 2 písm. c) Trestného zákona. Uznesením sudcu pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp/48/2013 z 5. júla 2013 bol sťažovateľ podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku vzatý do väzby, ktorá dosiaľ trvá.

Predmetom napádaného postupu špecializovaného trestného súdu bolo rozhodovanie o žiadosti sťažovateľa o jeho prepustenie z väzby z 3. marca 2014, o ktorej rozhodol špecializovaný trestný súd uznesením sp. zn. Tp 48/2013 z 11. apríla 2014 po tom, ako bol sťažovateľ 31. marca 2014 k tejto žiadosti vypočutý. Po doručení uvedeného uznesenia 17. apríla 2014 podal sťažovateľ proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tos 14/2014 zo 6. mája 2014. Toto uznesenie malo byť špecializovanému trestnému súdu doručené až 26. mája 2014 a týmto súdom následne sťažovateľovi 29. mája 2014.

V sťažnosti spája sťažovateľ porušenie označeného práva zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru aj so zákonnou úpravou obsiahnutou v § 2 ods. 6 a § 79 ods. 3 Trestného poriadku, ktoré zvyrazňujú prednostný charakter rozhodovania o väzbe. Pritom poukazuje na to, že konanie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby trvalo „skoro 3 mesiace, teda 83 dní

od doručenia jeho žiadosti prokurátorovi. Je zarážajúce, že takéto neprimerané zdĺhavé rozhodovanie o mojich žiadostiach o prepustenie z väzby sa stalo už aj viackrát v minulosti, teda prieťahy vo väzobnom konaní sú opakujúcim sa pravidlom. Napríklad dňa 26. 08. 2013 som podal žiadosť o prepustenie z väzby. Zamietavé rozhodnutie prvostupňového súdu mi bolo doručené dňa 09. 10. 2013 a negatívne rozhodnutie odvolacieho najvyššieho súdu pod sp. zn. 4Tost 31/2013 o mojej sťažnosti, mi bolo doručené až dňa 07. 11. 2014 (konanie trvalo viac ako 70 dní). Ďalším príkladom je rozhodovanie o mojej žiadosti o prepustenie z väzby, ktorú som podal dňa 25. 11. 2013. Zamietavé rozhodnutie prvostupňového súdu mi bolo doručené dňa 30. 12. 2014 a negatívne rozhodnutie odvolacieho najvyššieho súdu pod sp. zn. 6Tost 1/2014 o mojej sťažnosti, mi bolo doručené až dňa 05. 02. 2015 (konanie trvalo tiež viac ako 70 dní). Aj v súčasnej dobe som podal dňa 20. 06. 2014 opakovanú žiadosť o prepustenie, pričom konanie o nej je aj k dnešnému dňu ešte na súde prvého stupňa.“. Týmto postupom mal byť sťažovateľ fakticky obmedzený v práve podať novú žiadosť o prepustenie z väzby za podmienok stanovených ustanovením § 79 ods. 3 Trestného poriadku.

Vo vzťahu k popísanému procesnému postupu špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu poukazuje sťažovateľ na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej je potrebné do lehoty rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby zarátať aj lehotu doručovania písomne vyhotoveného uznesenia a že jednotlivé lehoty vo väzobných veciach je potrebné z hľadiska požiadaviek neodkladnosti a urýchlenosti počítať na dni a týždne. Vzhľadom na dĺžku konaní o jeho žiadostiach o prepustenie z väzby na slobodu, ako aj „s odkazom na skutočnosť, že aj o súčasnej mojej žiadosti zo dňa 20. 06. 2014 nie je do dnešného dňa právoplatne rozhodnuté, ako aj z dôvodu, že na moje väzobné stíhanie neexistuje materiálna stránka väzby (dôvodnosť trestného stíhania) žiadam aby som bol ihneď prepustený z väzby na slobodu“.

S ohľadom na opakované porušenia základných práv a slobôd žiada sťažovateľ okrem prepustenia z väzby aj priznanie finančného zadosťučinenia od špecializovaného trestného súdu, ako aj od najvyššieho súdu spolu v sume 4 000 €.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v jeho veci vydal takéto rozhodnutie:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prejednanie veci v primeranej lehote v rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, bolo porušené postupom, zásahmi a rozhodnutiami Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (sp. zn. Tp 48/2013) a Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 2Tos 14/2014)

2. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, aby [REDAKOVANÉ] prepustil neodkladne z väzby na slobodu.

3. Sťažovateľovi... priznáva primerané zadostučinenie vo výške vo výške 4.000,- € ktoré mu je povinný vyplatiť Špecializovaný trestný súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica vo výške 2.000,- € a Najvyšší súd SR vo výške 2.000,- €..

4. Špecializovaný trestný súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica a Najvyšší súd SR sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Viktora Križiaka...“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní

pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v posudzovanom prípade ide o krajský súd rozhodujúci o zákonnosti väzby) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov a nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami

o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Ústavný súd už v rámci svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti judikoval, že právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy môže byť porušené aj tým, že orgány činné v trestnom konaní nepostupujú v trestnom konaní v čase, keď je obvinený vo väzbe, s osobitnou starostlivosťou a urýchlením (II. ÚS 55/98). Právo na súdnu ochranu v súvislosti s periodickým skúmaním dôvodnosti väzby, ako aj právo na urýchlené skúmanie dôvodnosti väzby sú teda obsiahnuté v čl. 17 ods. 2 ústavy. Nielen ústavný súd, ale aj štrasburské orgány ochrany práv súčasne zdôrazňujú, že rýchlosť preskúmavania a rozhodovania o žiadostiach o prepustenie z väzby je nevyhnutné posudzovať a vykladať v závislosti od podmienok a okolností každej konkrétnej veci (Bezichieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55). Vo svojej judikatúre už ústavný súd vyslovil, že požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (napríklad III. ÚS 255/03, III. ÚS 345/06, II. ÚS 353/06).

Podstatnou požiadavkou vyplývajúcou z čl. 5 ods. 4 dohovoru je aj to, aby súd rozhodol „urýchlene“. Prieskumné súdne konanie musí byť vedené v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a zároveň aj v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, to znamená s ochranou jedinca proti svojvôli, osobitne aj s ohľadom na čas, ktorý uplynie do vyhlásenia rozhodnutia [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Koendjibiharie v. Holandsko, 25. október 1990, § 27].

Vo vzťahu k rozhodovaniu o vzatí sťažovateľa do väzby považuje ústavný súd za relevantné tieto časové súvislosti:

- 15. marca 2014 bola prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky podaná špecializovanému trestnému súdu žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby z 3. marca 2014,
- 31. marca 2014 bol sťažovateľ špecializovaným trestným súdom vypočutý,
- 11. apríla 2014 sudca pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu zamietol uznesením vydaným pod sp. zn. Tp 48/2013,
- 16. apríla 2014 bolo uznesenie sp. zn. Tp 48/2013 z 11. apríla 2014 doručené sťažovateľovi a 17. apríla 2014 jeho obhajcovi,
- 25. apríla 2014 bola špecializovanému trestnému súdu doručená sťažnosť z 22. apríla 2014 proti uzneseniu sp. zn. Tp 48/2013 z 11. apríla 2014,
- 29. apríla 2014 predložil špecializovaný trestný súd vec najvyššiemu súdu na rozhodnutie o sťažnosti proti uzneseniu sp. zn. Tp 48/2013 z 11. apríla 2014,
- 6. mája 2014 rozhodol najvyšší súd o sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 48/2013 z 11. apríla 2014 uznesením sp. zn. 2 Tost 14/2014,
- 26. mája 2014 bol najvyšším súdom vrátený spis špecializovanému trestnému súdu,
- 29. mája 2014 bolo uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 14/2014 zo 6. mája 2014 doručené sťažovateľovi a jeho obhajcovi.

Z okolností uvedených sťažovateľom, resp. zistených ústavným súdom dopytom na najvyššom súde možno ustáliť, že konanie o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby trvalo pred špecializovaným trestným súdom od 15. marca 2014 do 17. apríla 2014 a následne po podaní sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu od 25. apríla 2014 do 28. apríla 2014 a po vrátení spisu najvyšším súdom od 26. mája 2014 do 29. mája 2014, teda spolu 33 dní. Konanie pred najvyšším súdom zase trvalo od 29. apríla 2014 do 25. mája 2014, teda 26 dní.

Podľa názoru ústavného súdu uvedené časové súvislosti síce vo všeobecnej rovine svedčia o uplynutí dlhšieho času pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, než aké je ustálenou judikatúrou chápané pre rozhodovanie o väzbe ako akceptovateľné (t. j. dobu jedného mesiaca väzobného konania na jednom stupni súdu), avšak v okolnostiach konkrétneho prípadu ešte toto v zásade nepatrné prekročenie časových limitov (v zásade len o niekoľko dní) nehodnotí ústavný súd ako nespĺňajúce ústavné limity pre urýchlené rozhodovanie o žiadosti o prepustenie z väzby. Za takéto špecifické okolnosti prípadu považuje ústavný súd predovšetkým rozsah vyšetrovanej trestnej činnosti, ktorej sa mala dopustiť väčšia skupina osôb zoskupených do zločineckej skupiny, nevyhnutným dôsledkom čoho je nielen väčší rozsah spisového materiálu, ktorý je pred každým rozhodnutím o väzbe niektorého z obvinených povinný súd preskúmavať z hľadiska, či v čase rozhodovania o väzbe sú stále dané podmienky a dôvody väzby u toho-ktorého obvineného, ale aj zvýšené nároky na zosúladenie množstva procesných úkonov, ktoré je vo veci takéhoto charakteru potrebné priebežne realizovať.

Aj judikatúra ESLP uznáva možnosť súladnosti rozhodovania o väzbe aj v prípadoch, keď trvalo dlhšiu dobu, samozrejme, s prihliadnutím na okolnosti daného konkrétneho prípadu (Letellier c. Francúzsko, rozhodnutie z 26. júna 1991, *Annuaire*, č. 207 – konanie trvalo takmer jeden a pol roka; Navarra c. Francúzsko, rozhodnutie z 23. novembra 1993, *Annuaire*, č. 273-B – kasačné konanie trvalo sedem mesiacov).

Ústavný súd zároveň poznamenáva, že dĺžku konania na najvyššom súde negatívne ovplyvnila najmä skutočnosť, že väzobný spis bol špecializovanému trestnému súdu vrátený až po 20 dňoch od rozhodnutia najvyššieho súdu o sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 48/2013 z 11. apríla 2014, čo síce nesignalizuje ideálnu rýchlosť konania v danej väzobnej veci, celkovo však ani tento postup najvyššieho súdu svojou intenzitou ešte nezakladá porušenie práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Preto vzhľadom na nedostatok príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a skutočnou rýchlosťou postupu špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu v okolnostiach predmetnej veci považuje ústavný súd sťažnosť za zjavne neopodstatnenú (obdobne I. ÚS 126/05, II. ÚS 438/2012, II. ÚS 227/2013), na základe čoho ju podľa § 25 zákona o ústavnom súde odmietol.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa nastolenými v sťažnosti (najmä návrhom na prepustenie sťažovateľa z väzby a návrhom na priznanie finančného zadosťučinenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2014